

nice naša obstoječa zakonodaja ne predvideva. Napisati bo treba torej predlog oz. osnutek takega zakona in ga ponuditi v obravnavo državnemu zboru – in seveda upati, da bo vsaj nekaterim od poslancev, ki se bodo odločali za ali proti, postalo jasno, zakaj tako krovno

organizacijo vsi prevajalci v Sloveniji nujno potrebujemo – sedaj, ko trkamo na vrata Evropske unije.

(Članek je bil objavljen v časopisu Večer 24. februarja 1999)

Anton Omerza

Konferenca prevajalcev v Dubrovniku

V Dubrovniku je bil 4. in 5. decembra 1998 kongres z naslovom *Vloga prevajalcev in tolmačev pri združevanju Evrope*. Pripravila sta ga *Evropski dom Dubrovnik* in *Prevoditelj*, združenje prevajalcev iz Dubrovnika pod pokroviteljstvom ministrstva za znanost in tehnologijo in urada za evropske integracije.

To je bilo prvo srečanje prevajalcev po letu 1992. Okrog 50 navzočih je poslušalo 19 referatov iz desetih držav. Med pomembnimi osebnostmi konference naj navedem gospo Liese Katschinka, sekretarko FIT za Evropo z Dunaja, dr. Mirka Gojmerca, dekana, in dr. Vladimira Ivirja, profesorja s filozofske fakultete v Zagrebu ter gospoda Patricka Dennija, kulturnega atašeeja francoskega veleposlaništva v Zagrebu.

Slovenci smo bili štirje, dve profesorici z visoke šole za management iz Kopra, Alan Duff in jaz, ki sva imela referat. Duffov referat je imel naslov *Pride or Prejudice: You speak my language, so I don't need to speak yours* (objavljen tudi v teh Mostovih), jaz pa sem na željo organizatorjev konference pripravil poročilo, ki sem mu dal naslov *Priprava za Evropo – izkušnje slovenskih prevajalcev*. V nadaljevanju podajam svoj referat v skrajšani obliki.

Priprava za Evropo – izkušnje slovenskih prevajalcev

Opisal bom razmere, v katerih delujejo slovenski strokovni prevajalci. Najprej bom obravnaval izobraževanje prevajalcev, nato njihovo praktično delovanje, na koncu pa bom opisal njihove priprave pri prevajanju za Evropsko unijo.

Izobraževanje

V Sloveniji je v šolskem letu 1997/98 začel delovati oddelek za študij prevajanja in tolmačenja. Lani se je vpisalo 80, letos pa kar 150 študentov. Študijska smer je nova, zato še ni diplomantov, srečujejo pa se s prostorskimi težavami in potrebujejo veliko zunanjih sodelavcev, ki so strokovnjaki za specializirana področja prevajanja in tolmačenja (za jezike strok). Pokazalo se je, da imajo študenti še veliko težav s samimi tujimi jeziki, zato jih je tudi težko uvesti v jezike strok. Primanjkuje jim ustreznih slovarjev, priročnikov in leksikonov v slovenščini, to pa močno otežuje njihovo delo.

Na povsem drugi strani deluje zasebna izobraževalna ustanova OST. Vodi jo Anton Omerza, pomaga pa mu vsaj še pet uglednih prevajalskih strokovnjakov. Vsako leto pri-

pravi 15 do 18 seminarjev, posvečenim posameznim segmentom jezikov strok – največ pravi in ekonomiji, oziroma angleškemu in nemškemu jeziku.

OST neguje tudi založništvo. Osnovni cilj pri tem je prizadevanje, da bi bilo gradivo za seminarje pripravljeno tako, da bi ga koristno uporabljali tudi prevajalci, ki na seminarju niso bili navzoči. Vsako gradivo vsebuje novo terminološko znanje, saj predstavlja vez med dvema jezikoma in delom določene stroke, zato so seminarji dobro obiskani in je tudi zanimanje za gradiva veliko.

Razlika med Filozofsko fakulteto in OST je morda v tem, da je študij na fakulteti usmerjen bolj v teoretične osnove prevajanja, analizo besedil in širše ukvarjanje z različnimi besedili, OST pa je usmerjen v prakso ter strokovno terminologijo, ki jo prevajalci potrebujejo šele takrat, ko že prevajajo, ko so že zaposleni. Pomembno za OST je, da se skoraj ob vsakem seminarju razvije povsem novo znanje iz jezikov strok, zato so gradiva s seminarjev zelo iskana, še posebej taka, ki vsebujejo kratke dvojezične glosarje.

Prevajalska praksa

V Sloveniji deluje okrog 1500 strokovnih prevajalcev, od teh je polovica vključena v Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije, zanimivo pa je, da jih v svobodnem poklicu deluje okrog 300 – in da se število vsak dan povečuje. Pri tem je za strokovne prevajalce zelo koristno, da so se cene, ki jih priporoča DZTPS, na tržišču dobro uveljavile.

Velika pomanjkljivost pa je strokovna literatura, saj je zaradi majhnosti dežele in jezika ter zaradi vpliva srbske in hrvaške literature v preteklosti v Sloveniji izšlo malo specializiranih slovarjev in glosarjev, primernih za prevajalce. Tako se mora vsak prevajalec znajti po svoje – in v tem je tudi odgovor na vprašanje, zakaj hodijo na seminarje in kupujejo gradiva.

Prevajanje za Evropsko unijo

V okviru Službe Vlade za evropske zadeve deluje oddelek za prevajanje. Prevajanje besedil za Evropsko unijo ima tri stopnje:

- i) najprej prevajalec besedilo prevede do stopnje, ki jo zmore; ob tem pripravi delovni angleško-slovenski glosar novih terminov;
- ii) na drugi stopnji njegovo besedilo »obdelujeta« strokovnjak za tisto področje in lektor za slovenski jezik;
- iii) na tretji stopnji strokovna komisija dokončno potrdi prevod in *uradno potrdi priročni glosar, to pa pomeni, da dokončno določi, kateri slovenski izraz ustreza angleškemu*. Slovenski termin, ki ga potrdi ta komisija, je splošno veljaven.

Tega, da bo nastal osrednji informacijsko-dokumentacijski center, ni treba posebej omenjati. Bolj zanimivo je, da je treba ob prevajanju dokumentacije Evropske unije *sproti pripravljati tudi terminološke priročnike*.

Podal sem pregled slovenskega strokovnega prevajanja v novembru 1998. Zdi se mi, da ste kongres pripravili prezgodaj, saj bi vam lahko Slovenci ob prelomu tisočletja postregli s precej drugačnimi izkušnjami.